

Foto: Michiel Poolman

'Kraamkamer' voor wilde narcis

Organisaties in de bres voor voortbestaan karakteristieke plant

In de gemeente Staphorst is een heuse bollenbank opgericht voor de *Narcissus pseudonarcissus subsp. pseudonarcissus*, oftewel de wilde narcis. Dit broertje van de alom bekende trompetnarcis kwam vroeger volop voor in tuinen in Staphorst en Rouveen, maar verliest terrein.

Auteur: Kelly Kuenen

3 min. leestijd

De reden: de zo karakteristieke boerderijerven met eigen boomgaard, waar het groen vrij spel heeft, maken steeds meer plaats voor moderne, goed onderhouden tuinen met kortgemaaid gras. Een doorn in het oog van Michiel Poolman, ecooloog bij Landschap Overijssel en zelf ook woonachtig in de streek. Samen met de plaatselijke Natuurbeschermingsvereniging IJhorst-Staphorst e.o. en de gemeente Staphorst richtte hij een speciale bollenbank op.

Vermeerdering

Deze 'kraamkamer' bevindt zich op particulier terrein van Arend Muller en zijn vrouw Vrouk. Muller is betrokken bij deze natuurbeschermingsvereniging. Hier worden bloembollen binnengebracht waarvoor in particuliere tuinen geen plaats (meer) is. 'Als tuinen op de schop gaan, halen we de narcissen eruit en brengen we deze naar de bollenbank', vertelt Poolman, die hulp krijgt van de leden van de natuurbeschermingsvereniging. De plantwerkgroep van deze vereniging houdt zich overigens al jaren bezig met de inheemse plant, door het in kaart brengen van de groeiplaatsen.

In de bollenbank wordt gewerkt aan vermeerdering. Proefmatig, want Poolman gaat hier een vermeerderingstechniek toepassen die hij in de literatuur aantroft: *scoring*. 'Hierbij snijd je de bol in, waardoor deze allemaal kleine bolletjes gaat vormen.' Het vermeerderen is vooral gericht op het in stand houden van het karakteristieke beeld van boerenerven. De bloembollen krijgen daarom vooral particulieren als nieuwe 'eigenaren'.

De tuinen waar de opgekweekte narcissen naartoe gaan, ondergaan eerst een heuse beoordeling. 'Het moet vooral om terreinen bij karakteristieke boerderijen gaan', licht Poolman toe, 'en tuinen waar in het onderhoud plaats is voor de wilde narcis.' Ook wordt rond mei/juni narcissenzaad verzameld, dat vervolgens gezaaid wordt. 'Bij bolgewassen is dit echter een moeilijkere manier van vermeerderen, omdat het wel zeven à acht jaar kan duren voordat je volwassen bloeiende planten hebt.'

Oorspronkelijke groeiplaats

Van oorsprong groeide de wilde narcis in beekdalen en aan de randen van de veengebieden die grenzen aan Rouveen en Staphorst, en die destijds eigendom waren van de lokale boeren. Vanwege hun lichtgele bloemen in het vroege voorjaar werden ze uitgestoken om in de tuin te worden aangeplant. Door de lintbebouwing van de dorpen, waarbij erven vaak aan bermen grenzen,

ACHTERGROND

De bollen gaan naar terreinen bij karakteristieke boerderijen

zijn her en der ook narcissen in de berm terechtgekomen.

In particuliere tuinen winnen gekweekte narcissen aan populariteit. Maar ook 'verkeerd maaïen' werkt de ontwikkeling van de wilde narcis tegen. Poolman: 'Bloembollen moet je bijvoorbeeld niet maaïen rond mei, wanneer de bloemen nog niet volledig uitgebloeid zijn (de wilde narcis bloeit van maart tot begin april, red.). Het bovenste gedeelte moet rustig kunnen afsterven, waarna de voeding terugstroomt naar de bol. Als de plant hier niet de gelegenheid voor krijgt, dan maai je als het ware alle voeding weg en verschraal je de bol.'

Later maaïen

Inmiddels spant ook de gemeente Staphorst zich in om deze exemplaren in stand te houden, door het maaibeleid erop af te stemmen. 'Achter het gemeentelijk maaibeleid zit een bijzonderhedenkaart. Daar staan wettelijk beschermde bloemsoorten op, maar ook soorten die wij als gemeente waardevol vinden', vertelt Suzan Brand, beleidsmedewerker bij de gemeente Staphorst. Op die bijzonderhedenkaart prijkt ook de wilde narcis. 'Dat houdt in dat we wachten tot de bloem is afgestorven en het zaad goed is afgezet. Het reguliere maaïen begint in mei. Als we stukken groen aantreffen waar de bloem zich bevindt, kunnen we besluiten deze delen later te maaïen.' De beheeraspecten in het openbaar groen zijn vergelijkbaar met die op privaat terrein, vertelt Poolman.

Het maaibeleid was al eerder afgestemd op de bloem, maar Staphorst wil nu kijken hoe ze de soort nog verder kan laten uitbreiden. 'We zijn

'De narcis moet rustig kunnen afsterven. Als hij te snel gemaaid wordt, verschraal je de bol'

intern in overleg over eventuele andere maatregelen die we kunnen treffen. Zo zouden we in bestekken en aanbestedingen kunnen opnemen dat indien er gegraven wordt in bermen waar narcissen staan, de bollen veilig worden gesteld. Ook kunnen we kijken of de zaden kunnen worden uitgezaaid.'

Herkenning

De wilde narcis onderscheidt zich van de trompetnarcis door zijn kleur en bouw. De bloem van de wilde narcis staat meer naar de zijkant of de grond gericht. De bladeren zijn grijsgroen en ze hebben een tweekleurige bloem, waarvan alleen de trompet donkerder geel is. In de Floron Verspreidingsatlas staat de bloem te boek als zeldzame soort; hij komt met name voor in de regio Staphorst, het zuidelijkste puntje van Limburg en de kuststrook van Noord- en Zuid-Holland. In het tweede geval gaat het volgens Poolman waarschijnlijk om een andere ondersoort, die met name in berggebieden groeit. In de kuststrook zou de wilde narcis van oorsprong niet groeien: 'Het gaat om planten die tijdens de "tulpenmanie" zijn aangeplant op buitenplaatsen/ havezaten van rijke kooplieden, net als vele andere bolgewassen.'

Be social

Scan of ga naar:

www.Stad+Groen.nl/artikel.asp?id=41-6631

Aquaco B.V. is de one stop shop in watertechniek

Ontwerp • Engineering • Realisatie • Service en onderhoud

www.aquaco.nl

AQUACO
Specialist in H₂O

We love making water work